

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 8 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarohle pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru strălănitare pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47
Correspondențele sânt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rândul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru
fie-care publicare.

Nr. 16 Tip.

Urmând inspirațiunei acelor simțiminte loiali, cari totdeuna mi au fost prima și principala datorință civică a le nutri față de Maiestatea Sa preagrațiosul nostru rege domnitoriu, mi esprim adênc simțita mea regretare asupra articolului acestui diariu apărut în numărul lui de eri sub titlul „Resplată?“, pre care redacțiunea într'un moment nefericit al impresiunilor produse de împregiurările actuali, a fost destul de nesocotită a-l da publicității într'o redactare necorectă; sper totodată, că urmele acestei luncări le vor neteđi acelea multiplice doveđi ale respectului nemărginit, ale fidelității și alipirei cătră preanaltul tron, cari de altmintre au fost și vor fi și în viitoriu la locul de frunte în coloanele acestui diariu.

Sibiu, 7/19 Octobre, 1883.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop și metropolit.

Cătră p. t. cetitori!

După-ce am percurs optsprădece ani cărarea cea spinoasă de publicist, ca redactor al acestei foi, mă vêd silit de diverse împregiurări, a mă retrage dela acestfel de activitate.

Aducênd aceasta la cunoscința p. t. public cetitor, i mulțamesc totodată din inimă pentru spriginul ce mi-a dat în decursul carierei de redactor și îl rog, ca aceasta aducere la cunoscința și mulțamită, să o considere și primească de rémas bun, đis de subscrisul în momentul, în care ca redactor, trebuie să mă despart de dînsul.

Sibiu, în 7/19 Octomvre 1883.

Nicolae Cristea.

Cătră onoratul public cetitoriu!

Surprins pe neașteptate de încrederea onorifică, cu care onorabila comisiune administrativă a tipografiei arhidiecezane mi-a încredințat în mod provisoriu și chiar în momentele din urmă conducerea redacțiunei „Telegrafului Român“, trebuie se cer din capul locului scusele onoratului public cetitoriu, dacă eu la moment nu sîm în stare de a-i presenta un fel de programă detaiată, dupa care în misiunea mea cea de tot grea voi căuta se satisfac în proporțiunea debilelor mele puteri justele pretensiuni ale publicului nostru. Am însă în vedere trecutul de 31 de ani al „Telegrafului Român“, și acesta e de ajuns, ca să-mi reguleze programa pentru viitoriu. În trecutul acesta vêd: că foaia noastră „Telegrafului Român“, totdeauna, chiar și între cele mai critice împregiurări, a luptat cu rezoluțiune și devotament pentru interesele bisericesci și naționali ale poporului român din patria noastră, și în activitatea sa jurnalistică a cultivat cu totadinsul simțul detorințelor cetățenesci cătră Preainaltul tron, *adeverata iubire de patrie și reverința cătră legi*. Această misiune a foaii noastre mă voiu sili să se îplinească și în viitoriu, și se producă rezultate mulțamitoare pentru patrie, națiune și biserică.

Sarcina grea, la carea m'am angajat, mi se va ușora, dacă onorații corespondenți ai „Telegrafului Român“ vor binevoi a da foaii noastre și de acum înainte sucursul lor, și dacă ne vom concentra toate puterile într'aceea, ca organul nostru prin zel și moderațiune, prin energie și tact se facă celea mai bune servițe cauzelor noastre comune.

Sibiu, 8/20 Octobre 1883.

Mateiu Voileanu,
redactor provisoriu al „Telegrafului Român“.

Restaurarea funcționarilor în comitate.

Timpul tace și trece. Oara în care vor fi chemați reprezentanții comitatelor să se pronunțe prin votul lor aruncat în urnă se apropie cu pași repeđi. Este întrebarea, că în comitatele locuite de români, se face vre-o pregătire corespunđătoare în privința acestor alegeri?

La timpul său n'am întârđiat a aduce aminte cetitorilor ncstri, atât de datorințele, cât și de foloasele, ce se pot deriva dintr'o procedere înțeleaptă și dintr'un interes bine înțeles, nepreocupat și fără de dauna cuiva. Ba la diverse ocațiuni ne-am silit a arăta, că tocmai procederea înțeleaptă, interesul bine înțeles, nepreocupațiunea și așa mai departe sânt mijloacele, prin cari fără de a jigul pe cineva promovăm binele comun, care fiind binele comun este al tuturor locuitorilor din patrie.

Dacă este așa, atunci cu atât mai vêrtos trebuie să ne interesăm toți românii din toate părțile și de alegerile aceste și între marginile legii să concurgem cu toții, care cu părerile și care cu esecutarea lor însăși.

Ca ori și ce lucru însăși, care are să fie lucru bun, trebuie să fie mai înainte premeditat și pregătit.

Deci, întru cât nu se va fi făcut în una sau în altă parte, oamenii nostri cu deosebire să se gândească, să-și aleagă bine persoanele, care vor avê, pe lângă cualificațiunea prescrisă, teoretică și practică, și însușirea cea indispensabilă pentru un administrator bun: de a fi cu inima și cu sufletul pentru promovarea bunei stări a poporului, în privința materială și intelectuală, fără deosebire de naționalitate.

N'avem lipsă să adaugem, pentru că aceea se înțelege de sine, că românii, acolo unde interesele de mai sus amintite pretind, se vor ingriji, ca precât va fi cu putință, să nu peardă din vedere și interesele lor naționale.

Timpul de și cam scurt, însă bine întrebunțat până la ziua alegerii, poate produce fructe folositoare binelui comun.

Deci să folosim bine acest timp.

Revista politică.

Sibiu, în 4 Octomvre

Cetim următoarele în edițiunea de seară a diariului „Deutsche Zeitung“ dela 12 Octomvre:

Maioritatea din dieta galițiană lucrează fără oboseală la întărirea dominațiunei ei. După ce Po-

lonii au reușit, prin tot felul de mijloace, să reducă la ma ipuțin de două-spre-đece numărul voturilor Rutenilor din dietă, apoi acum se procede la stabilirea dominațiunei polone prin reprezentațiunile comunale și județiane. La aceasta țintesc propunerea votată eri, în a treia cetire și cu cea mai mare grabă de dietă, cu toate obiecțiunile ridicate de Ruteni. Prin aceasta se prelungește dela trei le șese ani mandatele reprezentațiunilor comunale și județiane. D. Grocholski a đis că prin această dispozițiune se mărește autoritatea reprezentanților comunali și județiani. Se scie însă în ce sens își întrebunțează autoritatea lor, organele administrațiunei autonome. Ei consideră polonisarea țerei, ca principala lor misiune și de aci reiese lămurit, de ce Polonii pun o atât de mare greutate asupra mării consideratiunei acestor funcționari. Astfel dar pe când în Galiția se apropie de realizarea ei opera polonisării, de alta parte polonismul se crede deja destul de tare, spre a se gândi la un act ofensiv îndrăzneț. Un diar din Lemberg îndeamnă pe Poloni să stăruiască pentru înființarea unei scoale polone în Viena după modelul scoalei ceche, ce există deja aci. Și oare de ce domnii din Lemberg s'ar lăsa mai pe jos, pe câtă vreme vêd cât de frumos merg lucrurile ceche? Poate că în-

rënd Viena va avè și o școală slovenă și alta croată. — Bunurile erei de împăciuire sânt fără sfârșit.

Discusiunea urmează mereu în presa elvețiană și franceză asupra cestiunii neutralității Savoiei. Ziarul „Bund“, din Bern, răspundând așii ziarului parisiian „le Temps“, espune vederile sale în privința acestei cestiuni, vederi, cari trebuie să fie negreșit și acelea ale consiliului federal elvețian. Ziarul „Bund“ țice, că, în timpi de pace, pot prea bine să garnizioneze trupe franceze în teritoriul neutru, și astfel fiind, să se facă și manevre. Ceea ce nu poate suferi însă Elveția, ar fi o încălcare vedită a drepturilor stabilite prin tractate și o asemenea încălcare s'ar întâmpla în momentul, când Francia ar ridica întăriri pe teritoriul dela Taucigny și dela Chablais, fie făcute acestea în scopuri ofensive sau defensive. Dreptul de defensivă în aceste ținuturi aparține de fapt Elveției. De aceea dar consiliul federal elvețian nu se supune de cât unei datorii cerute imperios, când cere dela Francia lămuriri asupra adevăratei însemnătăți în privința întăririlor ce cugetă a rădica pe muntele Vuache.

Elveția nu trebuie a lăsa să i se strimtoareze de nici o parte existența sa internațională și de aceea are îndatorirea, cu toate că este mică sau fiind-că tocmai e mică, să își apere interesele sale internaționale chiar și față cu vecinii a tot puternici. Totuși ziarul „Bund“ face apel la mărini-mia Franciei, de vreme ce amintesc bărbăților de Stat francezi trista stare de lucruri din nainte de anul 1815, când Republica Alpină era un loc de ciocniri îngrozitoare ale armatelor străine și sângea deja sub groaza resboaelor sëlbatice dintre popoare. Fiind că după aceea puterile europene, prin tractatul dela Viena, au proclamat Elveția ca un Stat neutru, apoi este negreșit sigure că Elvețianii, veghiază la această neutralitate ca la o cestiune de existență și că sânt hotărâți a o apăra până în cele din urmă consecinți ale ei.

Ministrul president francez, d. Ferry, a remas țilele acestea la un banchet dat în Rouen la un toast ridicat pentru presidentul Grevy. Discursul său a fost aproape demonstrativ față cu Spania. D. Ferry laudă pe presidentul Republicei, mai ales că s'a însărcinat el sigur a repara greșalele unei mulțimi neconsciencioase. Mai mult de cât atât nici nu pot ca cei din Madrid și se pare că cei de acolo nici nu sunt dispuși de fapt a mai pretinde vre-o altă satisfacțiune diplomatică, căci circularea, pe care noul ministeriu espaniol este asupra punctului de a adresa prefectilor, va accentua, după cum se anunță că Spania refuză ori ce alianță cu Europa, și că voiesce a trăi în bune relațiuni cu Francia. Este de sperat că aceste intențiuni reciproace vor reuși a înlătura încordarea dintre Francia și Spania, și convingerea, că cabinetul Posada Herrera are simțeminte amicale față cu Francia, va descepta și acele clase franceze antispaniole, cari merseră atât de departe cu ura lor. De altmintrelea nu se poate spune de cât bine atât de programa cabinetului spaniol.

Prin discursul său d. Ferry a lăsat să se vadă că relațiunile dintre densusul și președintele Republicei nu s'au turburat întrun nimic prin recentele evenimente, ear cabinetul Posada Herrera publică o programă ministerială, care în esență nu este altceva decât programa stângei dinastice. Astfel dar cu puțină bună-voință și în dorința sinceră de a se ajunge la o împăciuire, s'au restabilit relațiunile amicale

dintre Spania și Republica franceză, relațiuni, cari nu fuseseră turburate de cât numai din cauza pasiunilor desfășurate de unii bărbăți politici ai Franciei.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Roman“.

Budapesta, 6/18 Octomvre 1883. În corespondența încă din rëndul trecut v'am promis, că vè voiu ține în curent cu afacerea din Croația. Pe când era să vè spu unele picanterii cu privire la această afacere, terminată prin concesiune făcută de guvernul actual croaților, eată că întrevine altă cestiune, nu mai puțin importantă, adecă afacerea Ciangăilor, — nu știu în a câte-a edițiune.

Răspłata faptelor rele nici odată nu întârzie. Politica guvernului actual nu fără cuvânt se numesce politică de distrugere, căci atâta a distrus, încât sute de ani nu vor fi în stare să repareze stricăciunea. Prin sistemul de guvernare fără controlă a dat curs liber volniciei. Dovadă multele abusuri în oficiu, abusuri devenite proverbiale. Prin călcarea în picioare a legilor favoritoare naționalităților a sdruncinat din temelie încrederea popoarelor în sfințenia legi; așa că după cum prea potrivit a țis deputatul sèrb Dr. Polit cu ocasiunea desbaterei cestiunii croaților, nu e mirare, dacă popoarele din Ungaria și îndreaptă privirile spre Viena — spre casa habsburgică, de unde mai așteaptă scut și apărare.

E bine să fim în curent cu lucrurile. Ministrul president Tisza n'a reflectat la cuvintele lui Polit, și țiaristica europeană nu s'a înșelat, când a țis că țacerea lui Tisza față cu Polit, concesiunile lui în cestiunea Croației și au isvorul în voința curței din Viena.

Dar catotuși să se arete, dl Tisza că el e puternicul sdrobitoriu al naționalităților, s'a purtat și se poartă încât purtările sale sânt în stare să ne sdrobească ultima mângăere ce ne-a mai remas — credința în existența dreptății.

Însă să revin la ceea ce mi-a fost ținta acestei corespondențe! După fiasco cu Croația, vine fiasco și mai mare în afacerea cu ciangăii, așa că ungruii încă pot esclama: *Nulla calamitas sola*.

În dilele aceste procurorul de stat de aici primisce o arătare, că țiarul „Függetlenség“ a lui Verhovay n'a administrat la adresa lor banii colectați pentru repatrierea ciangăilor. S'au colectat la administrația țiarului „Függetlenség“ 2700 fl. din cari s'au administrat numai 550 fl. la locul competent; cu manipularea banilor a fost concredut fratele redactorului en chef Ludovic Verhovay. Banii s'au întrebuintat pentru acoperirea speselor țiarului susnumit. În urma acesteia fratele redactorului fu prins și pus în cercetare.

În urma acesteia redactorul țiarului „Függetlenség“ publică un articol nespălat la adresa supremului procuror de stat Kozma, din care cu privire la acest obiect rezultă numai atâta: că comitetul pentru Ciangăi a publicat mai multe liste despre banii încurși pentru Ciangăi, totodată s'a făcut la acest comitet central arătare despre suma tuturor intratelor. Comitetul central putea cere trimiterea banilor când voia. Aceasta însă nu o a făcut, ci a trăgănat toată afacerea cu Ciangăii. În urma ace-

steia redacțiunea a ținut banii la sine, etc. Apoi continuă: „Suma colectată este la noi și acum, și cu interese cu tot o punem ori și când la dispoziția comitetului central. Să facă numai provocare, în 8 țile, întreaga sumă o administrăm pentru nobilul scop. Cu intențiune am elocat banii la un loc, unde căpătăm 8 percente, pentru ca să promovăm și prin aceasta cauza Ciangăilor, fiindcă casa noastră de păstrare dă numai 4%; locul înse, unde am depus noi banii, e mai sigur ca o casă de păstrare, căci pentru întreagă sumă garantează redactorul chef cu toată averea sa.“ Mai amenință cu acțiune pentru vătămăre de onoare și a libertății individuale contra procurorului de stat.

Din investigațiunea de până acum a rezultat numai una: Ludvig Verhovay vine din contradiceri în contradiceri.

Afacerea aceasta a pus tot orașul în ferbere. Și nu fără cuvânt vor țice ungruii: „*Nulla calamitas sola*“, căci luarea insigniilor cu inscripție ungurească de pe edificiele publice din Croația și așa ține în ferbere toate clasele capitalei.

Se vede că onestitatea a început a fi „*rara avis*“ și pe alte terene nu numai în administrația publică. Roadele sistemului actual. Se pare că cei dela „Függetlenség“ se țin de dogmele politice ale dlui Trefort: Mai întâiu de toate maghiar, apoi bogat cult.

Cercetarea e tot în curgere. Deputatul dietal Komjáthy și-a retras cautiunea de 10,000 fl., depusă pentru „Függetlenség“, și în sensul legi de presă, dacă în 48 de oare nu se va pune cautiune țiarul nu va mai pute să apară.

Acesta e cel mai nou scandal signalizat din capitala Ungariei. El varsă multă lumină în afacerea cu sermanii ciangăi. Nesce oameni fără rațiune pornesc pe drum de pacinicii locuitori din Bucovina conduși de grandomania: înmulțirea elementului maghiar. Fără cap i primisce în trecerea lor până la Panciova. Fără cap ți așeadă în locuri cu mocirle fără a reflecta la topografia locurilor, de unde i-au adus. Fără cap și fără inimă i-au dat pe mâna unor oameni să exploateze. Fără inimă i lasă fără nici un ajutoriu în trecerea lor cătră casă. Fără pic de șială defraudează banii colectați spre acest scop.

Să ne clarificăm. Ungaria prin sistemul de guvernare a distrus întreg organismul statului. *Suprema virtute cetățenească e a fi maghiar*. Aceasta o predică ministrul de sus, aceasta o predică piticii de jos. Alte virtuți nu mai esistă. Noțiunea patriotismului o au dus ad absurdum, degradându-o la o procedură de 5 pițule pentru maghiarizarea numelui. Patriotismul unguresc după definiția maghiarilor e o caricatură. Și pentru că noi avem alte idei despre patriotism, pentru că noi înțelegem sub patriotism iubirea patriei, până la ultima picătură de sânge, dezvoltarea fiecărui cetățean în limba dată lui de Dumnezeu, egala îndreptățire înaintea legi, pentru acest patriotism al nostru, să nu mai avem loc în părinteasca inimă a domnitorului nostru?

Statul nostru a fost tare și mare, și mărețele fapte din trecut se serbează astăzi ca indemn la altele nouă. Pe vremea aceea ungrul era ungr, românul român, sèrbul sèrb, germanul german. Astăzi toți sântem ungrui în sens politic. Și aceasta nu ajunge. Șovinismului unguresc mănecând i creșce

FOIȚA.

Cristian Waldo

san

CAILE NOROCULUI.

Roman de George Sand.

(Tradus din franțozesce de E. B.)

(Urmare).

Primul glas, ce i bātu la urechie și prima față ce i se prezentă erau fața și glasul vestitului profesor Stangstadius. Savantului nu i se întâmplase nimica; dară el era furios și se prinse într'un noroc de Cristian, care era, nemascat în fața densusului. El îl copleși cu injurări și îl amenință cu mânia cerească și cu blăstēmurile universului.

— Încet, încet! îi răspunse Cristian ajutându-i a se pune în picioarele sale neegale! dta nu ți-ai rupt nimica, har domnului, domnule profesor! Universul și cerul sânt martorii plăcerei, ce simt că ai rămas teafăr; dacă este a d'tale sania condusă așa nebunesce, dta nu esci nici decât amabil față cu oamenii, ce n'au cai așa buni ca dta. Ei! lasă-mă, adăogă el dând încet la o parte pe geologul, care voia să-l apuce de gât, ar fi fost mai bine să te las, atunci, când te-am întâlnit întâiași dată pe lac, să îngheți acolo, în loc să-mi strivesc umerii luându-te în spate.

Profesorul, fără a cerca să recunoască pe Cristian, continuă a declama, ca să-i probeze că accidentul s'a întâmplat din vina sa, pre când Cristian, ocupat împreună cu Olof a și aduna urșii, vețu între ei un om mare, întins și fără mișcare cu fața în zăpadă. Totodată un bărbat tiner îmbrăcat în negru și palid de spaimă veni de pe laturea cealaltă a drumului, unde fusesse asvărilit și strigă:

— Dl baron! unde este dl baron!

— Ce baron? țise Cristian, care tocmai ridicase omul leșinat și îl ținea în brațe.

— În momentul acesta, feciorul dannemanului lovi cu umèrul său umèrul lui Cristian, țicend:

— Iarl-ull! veți, iarl-ull!

Și, până ce tinerul medic al baronului se grăbi a-i lua căciula de blană, ce se infundase peste fața bolnavului său de-l înădușea, Cristian fu nevoit a țgi desface brațele sale puternice și a lăsa pe moribundul să cadă iarăși în zăpadă, recunoscend cu o groază neînvigibilă, în omul, căruia îi veni în tr'ajutor, pe baronul Olaus de Waldemora.

Ei îl întinșeră pe grămada de urși: era patul cel mai bun, ce se putea face sub impregiurările aceste, și medicul inspăimèntat se rugă de Stangstadius, care obținuse odinioară diploma de doctor în medicină, să-i ajute cu sfaturile sale și cu esperiența sa într'un cas, ce-i părea estraordinar grav. Stangstadius, care tocmai își cerca toate încheeturile pentru a se asigura, dacă nu era mai vătămăte ca

de obicei, consimți în sfârșit a se ocupa de singura persoană, ce părea serios vătămăte.

— Ei! țise el privind și pipăind pe baron, e foarte simplu: pulsul neactiv, fața vènată, busele îmfiate, respirarea ca de agonie... și totuși nici o vătămăre... E limpede ca soarele, că este un atac de apoplexie. Trebuie lăsat sânge iute și cu imbielșugare.

Tinerul medic își căuta instrumentele și nu le găsea; Cristian și Olof îi ajutară a căuta, dară nici ei n'au fost mai norocoși. Sania baronului, dusă de caii focoși, era departe; vizitiul, gândind că stăpânul său îl va sdrobi sub bețe pentru negliobia sa, fugea după sanie cu capul perdut și umplend desșertul cu injurăturile sale.

De oare ce blândul cal al dannemanului se oprise dintr'o dată, se vorbea a pune pe bolnavul în sania țèranului și a-l transporta la castel, cât se poate de îngrabă. Stangstadius protesta țicend că bolnavul are să sosească mort. Doctorul eșit din fire voia să fugă după sania baronului și să-și caute instrumentele. În sfârșit el le găsi în busunarul său, unde mulțămită confusiunii sale le a atins de dece ori fără a le simți; dară, când era vorba să-i desfacă vana, mâna sa tremura, încât Stangstadius deplin indiferent pentru toate ce nu-l privea pe sine însuși și mulțămit altcum a pute proba superioritatea sa în toate lucrurile, luă lanceta spre a lăsa sânge.

apetitul și umblă după fantasmagorii, voind să facă din noi din toți maghiari. Nu mai întreabă de onestitate, nu de caracter, nu știință, cultură, nu inimă, nu iubire de patrie, nu constanță probată și fidelitate loialitate în sute de casuri pecetluită cu sânge. Nu. Vorba ministrului Trefort: **Mai întâi maghiar, apoi avut, cult.**

Cu astfel de principii, pe astfelu de căi se nu ne mirăm că ajungem la cuvintele puse în gura domnitorului și la casuri, ca cel cu defraudarea banilor pentru Ciangăi. De peatră se fie omul, și prin starea de lucruri de ași se strică. Răsplata meritată nu întârzie.

Cor.

Seghedin, 16 Octomvre 1883. Mă aflu sub o impresiune foarte mare! Evenimentele în 2—3 zile așa de repede au urmat una după alta, încât din chaosul acestor evenimente abia știu, cu care să încep. Înainte de toate sosirea și aședarea oaspeților români. Încă pe 13 n. a l. curente era anunțată sosirea oaspeților români și în specie a prelaților și a celorlalte dignități bisericesci. Mica colonie română aștepta cu nerăbdare și totodată cu bucurie sosirea lor! Cum se nu? când ea este dată a cetii și a auți prea adese ori înjurături și batjocuri asupra neamului românesc, când ea nu are ocaziune a vedea prelații și dignitarii săi; prin urmare a alerga prin toate părțile spre ale căuta și asigura lor quartirele cele mai bune și mai potrivite, la locuri mai aproape de centru și a alerga la gară spre a-i primi pe scumpii noștri oaspeți și prelații noștri, a fost o plăcere mare pentru noi.

La 10 oare a. m. sosi Escelența Sa Părintele arhiep. și metrop. al nostru și episcopul Aradului cu Preacuvioșii lor și cuvioșii D. Popea și Pușcariu și celelalte dignități ale bisericii noastre. Ne săltau inimile de bucurie a-i vedea pe toți sănătoși în mijlocul nostru.

Ce privesce festivitățile trebuie să recunosc, că totul au fost imposant.

La 11 oare sosi trenul separat al curții. Majestatea Sa se cobori cu suita înaintea porței de triumf acolo fu bineventat dintău din partea orașului, apoi din partea clerului, în special din partea Esc. Sale Metropolitului nostru gr. or. care dădu expresiune în câteva cuvinte bine simțite adresate în limba română bucuriei clerului, de al pute felicită pe Majestatea Sa urându-i zile îndelungate. După bineventările aceste scurte și după răspunsurile Maj. Sale se puse regele și suita întrășurile de gală. Porniră. Înainte mergea banderiuil civililor poporeni, după aceștia banderiuil aristocrației în costumuri pitorești și lucuroase. După careta și suita regelui urmară peste 200 de carete cu magnați și nobili în costumuri maghiare. Necurmte strigări de „Eljen“ îl urmăreau pe Majestatea Sa pe toată linia; eară densus saluta milităresce în continu din caretă în stēnga și în dreapta dîmbind afabil. Conductul a decurs în cea mai bună ordine.

Majestatea Sa a descălecat la casa magistratului, unde l' acceptau femei tinere în vestminte albe și îi înmanară un buchet colosal și presărindu-i calea cu floricele.

La o oară după ameași se începură prezentările resp. bineventările omagiale mergēnd înainte clerul, apoi urmând delegațiunile comitatelor și ale orașelor și celelalte corporațiuni și oficiile din Seghedin.

Cristian, foarte emoționat, privea din picioare tabloul acesta straniu și sinistru, luminat de reflecsele livide a soarelui apunător: acest bărbat puternic și cu fisionomie inspăimântătoare, care se svârcolea convulsiv pe cadavrele fearelor selbatece, bizar agrămădit acest braț gras și alb, din care curgea lin sânge negru, ce se îngroșa pe zăpadă; acest medic tiner cu fața-i blândă și fricoasă, în genunchi alătura cu clientul său teribil, partageat între frică a-l vedea murind sub mâinile sale și între spaima copilărească, ce îi pricinuia mormoitul puilor de urs de lângă densusul: sania răsturnată, armele împrăsciate, fața inspăimântată și totuși rețutacios, multămită tinărului danneman: slabul căl fumegând de sudori și mănăcând la zăpadă fără grige, și peste toate aceste fantastica față a lui Stangstadius iluminată de un suris de triumf trecut în stadiul cronic și glasul său gângăitor perorând despre incident pe un ton tăietor și pedantic. Era o scenă, se nu o uți în veci, un grup totodată hazliu și tragic, poate neînțelegibil la întâia vedere.

— Sărmane doctore, duse Stangstadius, eu nu îți pot ascunde, că, de va scăpa bolnavul dtale, are mare noroc! Însă nu-ți închipui, că răul a venit din vina incidentului, apoplezia a fost iminentă de două-deci și patru de oare. Cum de n'ai prevădūt dta aceasta?

— Eu am prevădūt-o, duse tinărul medic cam supărat, nu îți-am spus-o, este o oară, domnule Stang-

Depunēnd clerul român cu graiul viu prin Arhichierei săi omagiul său, Majestatea Sa a răspuns în modul cunoscut lectorilor jurnalului acestuia. (v. nr. 115 a. c. Red).

Prezentările s'au finit la 3 oare.

Apoi a urmat prânđul regal la 5 oare p. m. cu „menu-ul“ bucătăriei regale în sala cea mare a magistratului, — delectând o musică aleasă oaspeții adunați.

Prima și a fost invitați între alții la prânđul regal Esc. Sa Dr. Ioan Vancea metropolitul gr. cat., a doua și Esc. Sa Părintele Arhiep. și Metropolitul nostru Miron Romanul, a treia și Ilustr. Sa Dl Ioan Mețian, episcopul Aradului.

Măne voi continua cu descrierea solemnităților. La revedere!

Correspondentele.

Prenumeratiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de trei ori pe săptămână, deschidem pe trimestrul Octomvre-Decemvre al anului 1883, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedea în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerațiunii, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al poștei ultime se fie scrise bine, ca să se poată ceti.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfârșese cu ultima Septemvre 1883, ași înnoi din vreme abonamentul, pentru ca să nu fie espeditura silită a sista, sau a întârzia cu espedirea foiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei așii de adresă dela abonamentul ultim.

Varietăți.

* (Din Seghedin.) Din incidentul petrecerei monarchului în Szegedin oficiul telegrafic de acolo a fost espus unui adevărat asediu, așa încât în restimpul dela 12—16 l. c. s'au espedat 4881 telegrame, conținēnd 117,827 de cuvinte.

* (Un diregătoriu de-al statului.) În 12 st. n. a lunei curente primi oficiul de comunicațiune din Cluj o depeșă dela șeful stațiunii garei dela Apahida, ca să i se trimită imediat o locomotivă cu lucrători, fiindu-i viața periclitată din partea oficiantului Oscar Gludovatz. Preste câteva minute se și trimise o locomotivă cu ajutoriul recerut sub conducerea oficialului Ladislau Trencseny. Când sosiră la Apahida, îl aflară pe dl Oscar Gludovacz pe peron cu un revolver în mână gata de a impușca în fereștile departamentului, unde se afla șeful. Ajutorul scăpă pe bietul om de moarte. Ce privesce pe Gludovacz se vede, că nu e întreg la minte, aventuri de aceste a mai avut domnia-lui, când era aplicat la gara dela Copșa; preumblându-se adecă prin pădure a voit să probeze cum e viața haiducească, se pune deci de opresce o căruță, cu care se întâlne, scoate revolvērul și trage, apoi ia toți banii celor din car și și vede ear de

stadius, de când a primit în pavilionul de vânătoare scrisoarea aceea, ce i-a tulburat fața. Eu am făcut toate din lume spre a impedece pe dl baron a merge la vânătoare; el n'a vrut să asculte și tot ce am obținut a fost, a l' insoți în sanie.

— În adevăr! frumos ajutor și-a asigurat aci! De nu m'ași fi îmbiat eu a mă reîntoarce cu dvoastră, cât am vėdūt că dlui nu este în stare să veneze, s'ar fi putut înăduși aici. Dta n'ai prezență de spirit...

— Dta ești prea dur cu oamenii tineri, dle profesor, replică medicul din ce în ce mai supărat. Ușor îți lipsesce prezența de spirit, când ești aruncat la deuce pași și abia sculat, ești chemat a judeca la întâia vedere un cas, poate desperat.

— Ce lucru mare a cădē în zăpadă! duse dl Stangstadius, dând din umărul ce tocmai voia să facă mișcarea aceasta. De ai fi cădūt dta, cum am cădūt eu într'un puș de mine! La o adăncime de cinci-deci de urme, șapte policari și cinci linii, o ieșinare de șese oare cinci-deci și trei...

— La naiba! dle profesor, e vorba de leșinarea bolnavului meu și nu de a dtale! Ce a fost, a fost. Fii, bun ține-i brațul să caut un pansament.

— Bre! sunt oameni, cari se plâng de toate, continuă Stangstadius plimbându-se încol și încoace fără a asculta pe medicul.

treabă. Mai târziu, când se întâlni Gludovacz cu oamenii pe care i'a jefuit, le dădu înderăt banii dîcēndu-le, că a voit numai să cerce viața de bandit.

La Ciucia fiind apoi strămutat a voit să arangeze o ciocnire de trenuri numai din petrecere, însă în momentul suprem observându-se intențiunea fu împedecat în esecutarea voinței sale. Astfel de oameni nu-s pentru officii publice ci pentru institute de alienați.

* (Szegény Csángok!) În zilele acestea au trecut prin Mureș-Oșorheiu Ciangăi în grupe mai mici spre Bucovina, patria lor natală. Ei se reîntorceau din patria cea nouă plină de fericire, cel puțin lor așa li era de șovinisti înfățișată. Din fețele lor palide și posomărite se vedea, că sunt foarte necăjiți, că au suferit și sunt în suferință de miseriile grele, și că sufer de durere de inimă pentru că mult puținul lor material avut înaintea plecării din comunele lor natale, l'au pierdut. Ei se întorc în comunele lor, unde nu mai găsesce nici casă, nici masă, nici alte realități, căci acele sunt trecute în posesiunea cumpărătorilor. Ei le vor vedea dar cu inimă sângerândă.

Esteriorul lor privitoriu la îmbrăcăminte, încă era de văerat, ei au năvălit aici asupra magistratului cerēnd ajutoriu, și au cerșit pela case. Au dîs că mai sînt dintre ei îndărēt, dar cari dintre aceia nu vor veni în toamna aceasta, se vor întoarce la primăvară.

Între alte văierări din partea singuraticilor orășeni am auđit din gura unor mueri pe uliță vorbele: „Szegény Csángok! most bezezg nem mennek bandával eleibe.“ (Șeraci ciangăi, veđi acum nu le merg cu musici înalte.)

* (Necrolog.) Primum următorul anunț funebru:

Subscriși, cu inima doreroasă anunță, că neuitatul soț respective tată, ginere și cumnat

Ioan Pop,

paroch greco-catolic în Tiuriu,

după un morb greu de 13 zile, a încetat din viață în 17 Octomvre a. c. la 6 oare d. a. în anul al 50-lea al etăței și al 23-lea al fericitei sale căsătorii.

Remășițele salē pămăntesci se vor petrece la repausul etern Sâmbătă în 20 Octomvre la 2 oare după ameași.

Fie-i țorina ușoară și memoria neuitată!

Tiuriu 18 Octomvre 1883.

Amalia Pop născ. Vestemean, ca soție, cu pruncii săi minoreni: Ioan, Aureliu, Antoniu, Valeria și Maria Helena.

Antoniu Vestemean canonic, ca socru.

Ana Crișan născ. Vestemean, cu soțul George Crișan. Valeriu Vestemean cu soția, ca cumnați. Carolina Cașolțian născ. Vestemean, ca mătușe, și alți consăngeni și afini.

* (Cler național pentru românii din Macedonia.) „Poșta“ din Galați serie următoarele:

Se scie că de câțiva ani încoace simțul național a început să se deștepte cu multă vioiciune printre Românii din Macedonia. Se scie apoi că nimica nu lipsesce mai mult acestor frați ai noștri din peninsula balcanică de cât un cler național și luminat; căci clerul actual e grec sau grecisat, ceea ce tocmai a contribuit la desnaționalizarea români-

Apoi, uitându-și, că a voit să-și reverse mânia sa asupra lui Cristian, bunul om viu, însă fără răutate, adăogă vesela adresându-se cătră Cristian:

— Devenit-am eu numai cât de cât palid, când m'am găsit sub animalele aceste... fără a socoti pe ceilalți doi, pe dta și pe soțul dtale? Doi stēngaci și jumătate! Dară, în sfērșit ce va să dîcă câteva contusiuni mai multe sau mai puține? Eu n'am gândit numai la mine! Eu am fost gata a ajuta bolnavului, a-i lăsa sânge. Privirea ageră, mâna sigură!... Dar, unde dracu te-am vėdūt eu pe dta? continuă el adresându-se tot cătră Cristian fără a mai gândi la bolnav. Dta ai ucis toate fearele aceste? Frumos vėnat o ursoaică mare, soiu negru cu ochi albastri! Când cugeți că prostul acela de Buffon... Dar unde i-ai găsit? Sînt rari în țeara noastră!

— Dă mi voia a-ți respunde de altă-dată, duse Cristian; doctorul reclamă ajutorul meu.

— Lasă, lasă să curgă sângele, replică geologul cu linisce.

— Ba nu, e destul! esclamă medicul. Luarea sângelui face efect bun, vină, vină de veđi, domnule profesor: dar se nu abusăm de remediul acesta: el e în momentul acesta ca și morbul.

(Va urma)

lor macedoneni. Scolii românesce de bine, de rău, tot mai au acum macedoneni; dar de preoți sunt lipsiți cu totul, ceea ce împiedică foarte mult emanciparea lor națională. Necesitatea unui cler, curat românesc în Macedonia e dar viu simțită. Chiar clericii români macedoneni, cari au fost crescuți în spiritul și cultura greacă, au început să simțească această necesitate națională. Între aceștia putem înscința, că e și Prea Cuvioșia Sa Archimandritul Veniamin Popescu, român macedonean din Clissura fost în serviciul Patriarhiei din Constantinopol până acum. Părintele V. Popescu, împins de nobilul dor al deșteptării naționale, și-a părăsit postul său dela patriarhie, și a venit în România pentru a se perfecționa mai ales în cunoașterea limbii române*) și a spiritului național românesc. P. C. Sa s'a adresat în acest scop chiar M. S. Regelui care l'a primit dîilele trecute la Sinaia cu cea mai mare bună voință, recomandându-l dlui ministru de culte spre a-i satisface cererea sa. D. ministru de culte a dispus, ca p. V. Popescu să fie instalat în seminarul Episcopiei Dunării de jos și să i se acorde și o biserică, unde să facă practică în servirea Dumnezeuască. De cinci zile P. C. S. a sosit în Galați și se află la seminar, orînduindu-se tot odată de către P. S. Episcop Eparhiot ca să servească la biserica catedrală locală St. Nicolae.

*) P. C. Sa Păr. Popescu vorbește românește în dialectul macedonean.

Părintele Popescu ascultă cursurile seminariale și se ocupă cu mult zel de studiul limbii române. Intențiunea P. C. Sale e ca, perfecționându-se în cursul unui an în limba română, să fie hirotonisit arhieru pentru românii din Macedonia, care în urmă să hirotonisiască preoții necesari acelei provincii. Pentru întreținerea sa în România, guvernul nostru i va acorda o pensie lunară.

Decisiunea părintelui V. Popescu este demnă de toată lauda. Sîntem siguri, că P. C. S., reușind a fi hirotonisit arhieru, va sci să inspire simțul național nu numai în clericii români ce-i va hirotonisi P. C. S., ci și în acei ce sînt astăzi hirotonisiți, și cari au fost siliți să supoarte până acum jugul arhierilor grecești.

De dorit ar fi încă, ca guvernul nostru sau societatea macedo-română să ia măsuri, ca să aducă tineri macedoneni, spre ai crește prin seminariile noastre și a-i trimete în urmă ca să fie hirotonisiți preoți pentru parochiile române din Macedonia. Această măsură ar complecta silințele laudabile, ce și dau frunțașii națiunii noastre pentru înființarea de scoli și trimiterea de învățatori în Macedonia. Și după cât sîntem asigurați, acum e momentul cel mai propice pentru a lucra la deșteptarea românismului în Macedonia, căci guvernul turcesc ni e foarte favorabil demersurilor noastre. Nu trebuie dar să scăpăm această ocazie, care poate cu greu ni se va prezenta altă dată.

* (Aniversări în memoria lui Luther.) Anul curent la 10 noemvre va fi anul al 400-lea dela nascerea lui Luther. Protestanții din Europa întreagă fac pregătiri mari pentru sîrbarea deamă a memoriei lui. Statul german întreg este în mișcare. Asemenea și sasii noștri, ca protestanți, nu vor să rămăe înderțul fraților lor din Germania; și deșii vor serba ziua nascerei lui Luther cu mare pompă pretutindena. Centrul festivităților însă va fi Sibiul.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 18 Octomvre n. 1883.

	Viena	B-pesta
Renta de aur ung. de 6%	119.50	119.25
Renta de aur ung. de 4%	86.85	86.50
Renta ung. de hârtie	85.60	85.50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	137.75	138.25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	91.10	91.25
II emisiune de obligațiuni de stat dela drumul de fer orient. ung.	112.20	113.50
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin.	97.25	97.50
Obligațiuni urbariale croato-slavonice.	100	98.50
Obligațiuni urbariale transilvane.	98.—	98.—
Obligațiuni urb. temeș. cu clauzulă de sorțire	98.25	98.50
Sorți de bancă anstro-ung.	841.—	835.—
Obligațiuni urbariale temeșian. de	97.80	97.75
Obligațiuni ung. cu clauzulă de so țire	98.—	98.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea pământului	99.20	99.25
Obligațiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	97.—	—
Acțiuni de bancă de credit ung.	287.50	287.75
Sorți de regularea Tisei	109.50	109.50
Serisuri fonciari ale institutului „Albina“	—	100.80
100 marce nenșeci	58.80	58.85
Galbin	5.71	5.69
Napoleon	9.53	9.52
London (pe polița de trei luni)	120.—	120.10

Nr. 195

[556] 3—3

CONCURS.

Spre întregirea postului de învățatoriu primariu la scoala română gr. or. din Avrig dotat cu 300 fl. se escrie concurs cu termin până la 15 Octomvre st. v.

Cererile instruite conform prescrișelor din vigoare sînt a se adresa la oficiul protopresbiterial gr. or. al tractului Avrigului (în Avrig, Felek).

Avrig, în 25 Septemvre 1883.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Vasiliu Maxim m. p.,
administr. protopr.

Nr. 361

[558] 2—3

CONCURS.

Ne concurînd nimenea, în urma concursului publicat pe baza rezoluțiunii Venerabilului consistoriu archidieceșan, dto 10 Februarie a. c. Nr. 155 B. la postul de paroch, în parochia vacantă de clasa a treia „Crăciunesci“ prin aceasta se escrie concurs nou, cu terminul de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Roman“.

Emolumentele împreunat cu acest post sînt:

1. Casă parochială cu grădină de legume.

2. Porțiune canonică;

3. Stola usuată.

Toate aceste emolumente computate în bani, dau suma de 339 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa acest post, au de ași trimete petițiunile lor, instruite în sensul statutului organic, și al regulamentului congresual pentru parochii la subscrisul, până la timp susindicat

Brad, 14 Septembre 1883.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Georgiu Părău m. p.,
adm. ppresbiteral.

Nr. 229

[557] 2—3

CONCURS.

În urma încuviințării Prea venerabilului consistoriu archidieceșan din 2 Iunie a. c. Nr. 1508 B. se escrie prin aceasta concurs pentru postul de capelan înființat lângă parochul Stefan Rus din Ida-mare, tractul protopresbiterial al Bistriței, în termin de 50 zile dela prima publicare în „Tel. Roman.“

Emolumentele împreunate cu acest post sînt:

a) jumătate din porțiunea canonică și anume 8 jugere de fînaș;

b) venitele epitrachilului pe jumătate;

Doritorii de a ocupa acest post au de ași ascerne suplicele lor instrute conform regulamentului congresual și a statutului organic la subsemnatul oficiu protopresbiterial până la terminul sus indicat.

Borgo-Dioseni, 20 Sept., 1883.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al tractului Bistriței în conțelegere cu comitetul parochial concerninte.

Ioan Buzdug m. p.,
adm. ppresb.

Nr 356

[560] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Solnocului se escrie concurs pe baza grațiosului ordin consistorial din 8 Septemvre Nr. 3575 Scol. a. c. până 30 Octom. a. c.

1. Ungureni cu salariu anual de 300 fl. v. a.

2. Cupșeni cu salariu anual de 200 fl. v. a. cuartir gratis în edificiul scoalei și lemne trebuincioase.

3. Rohia, cu salariu anual de 200 fl. v. a.

4. Poiana-porcului cu salariu de 200 fl. anual.

5. Libotin cu salariu anual de 150 fl. v. a. cuartir și lemne trebuincioase.

Doritorii de a ocupa aceste stațiuni au ași subscrerne suplicele instruite conform legilor din vigoare până la terminul susindicat oficiului protopresbiterial (posta ultimă Magyar Lápöș.)

Cupșeni 25 Septemvre 1883.

În conțelegere cu comitetele parochiali. Oficiul protopresbiterial gr. or. al Solnocului.

Samuil Cupșa m. p.,
ppresbiter.

Nr. 3678. Scol.

[548] 3—3

Prolungire de concurs.

Se prolungesc până la 15 Octomvre st. v. următoarele concursuri:

1. Pentru postul de învățatoriu în Aciliu, protopresbiteratul Sibiului, cu salariu anual 200 fl.

2. Pentru postul de învățatoriu în Vidra de sus, protopresbiteratul Abrudului, salariu anual 250 fl.

3. Pentru postul de învățatoriu în Sângătin, protopresbiteratul Mercurei, salariu 200 fl.

4. Pentru postul de învățatoriu în Armeni, protopresbiteratul Mercurei, salariu anual 250 fl.

Sibiul, 22 Septemvre 1883.

dela consistoriul archidieceșan gr. or.

Nr. 48.

[552] 3—3

EDICT.

Ana născută Rad, soția lui Georgiu Bogdan din Hărtăgani, comitatul Hunedoarei, care de 9 ani a părăsit cu necredință pe legiutul ei bărbat, se citează prin aceasta că în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict să se înfătoșede la subsemnatul scaun protopresbiterial, ca for matrimonial de prima instanță, căci la din contră și în absența dănssei se va decide procesul intentat contra ei, de către bărbatul său.

Brad, 25 August 1883.

Scaunul protopresbiterial gr. or. al Zărandului, ca for matrimonial de prima instanță.

Georgiu Părău m. p.,
adm. ppresb.

Nr. 295

[546] 3—3

EDICT.

Ioan Badea din Brașov a părăsit cu necredință mai mult ca de 15 ani pe legiuita sa soție, Marina Nicolae Gușiu tot din Brașov, fără de a se sci locul, unde se afla și de mai trăesece este prin aceasta citat, ca în termin de trei luni dela prima publicare a acestui edict să se prezenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la dincontra și în absența lui se va

decide procesul divorțial intentat asupra-i de soția sa.

Brașov 9 August 1883.

Forul matrimonial gr. or. al tractului Brașov I.

Iosif Barac m. p.,

Nr. 194

[559] 3—3

EDICT

Vasiliu Samoilă Dragomir din Porcesci, legiutul bărbat al Ioanei Tomei Dragomir tot de acolo, protopresbiteratul Avrigului, care de 12 ani pribegesce în lume, fără de a se sci ubicațiunea lui, este prin aceasta citat ca în termin de trei luni dela publicarea acestui edict să se prezenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră și în absența lui se va pertracta și se va decide procesul intentat asupra-i de soția sa.

Avrig, 15 Septemvre 1883.

Scaunul protopresbiterial gr. or. al tractului Avrigului ca for matrimonial de prima instanță.

Nr. 4200 civ. 1883.

[562] 2—3

Publicațiune.

Tribunalul reg. din Elisabetopole aduce prin aceasta la cunoștință publică, că terminul de pertractare, în privința concesiunii comăsării generale a hotarului Custelnic s'a presfipit pe ziua de 26 Noemvre 1883 la oarele 10 a. m. în locuința judelui comunal din Custelnic sub conducerea judelui reg. Gejza Káplány la care termin toți locuitorii comunei se citează cu aceea, că părțile ce nu se vor prezenta vor fi privite ca consimțind cu comasarea, și că primul esemplar al petițiunii il pot afla la tribunalul reg. jos însemnat.

Din ședința tribunalului reg. din Elisabetopole ținută la 24 Septemvre 1883.

Zambach și Gavora.

Fabrica de vestminte și recuisite bisericesci

de rit catolic și grec.

[555] 2—30

în Budapesta, strada Vașului, Váczi utca Nr. 17.

Felon sau Odâjdii Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate felurile de steaguri, și pentru societăți industriale (și pentru pompieri) co-

vor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelnițe, pacifical, candelde de altar, policandre pentru biserici, ricide, chivot, cărți de Evanghelie etc.

Comande se efectuesc prompt. — Obiectele, cari nu vor conveni, se vor schimba cu altele.